

Sinemaya Adanmış Bir Ömür: Türker İnanoğlu

Türker İnanoğlu, nam-ı diğer Bay Sinema... Tarihler 2 Nisan 2024'ü gösterdiğinde Türk sinemasının en büyük isimlerinden birisi vefat etti. Türker İnanoğlu'nu birçok ismin nazarında büyük yapan, serveti ve ekonomik gücü değildi. İnanoğlu'nu büyük yapan, sinemadan kazandığı parayı sinemaya yatırmıştıydı.

Yönetmen yardımcısı olarak sinemaya adımını atan İnanoğlu; yönetmen, senarist ve yapımcı kimliğiyle ilerlemiş, çok yönlü bir sinemacıydı. Onu Giovanni Scognamillo'nun deyimıyla "Bay Sinema" yapan yolcuğu gelin birlikte irdeleyelim isterseniz:

Türker İnanoğlu yukarıda da belirttiğim gibi yönetmen yardımcısı olarak sinemaya dâhil oldu. Yapımlarda göstermiş olduğu efor kısa sürede dikkatleri üzerine çekmesine sebebiyet verdi. Bir gün İnanoğlu'nun yardımcılığı yaptığı yönetmen Nişan Hançer ile film yapımcısı arasında uyuşmazlık çıktı ve Hançer filmi yarıda bıraktı. Film kim tamamlayacaktı? Eserin ruhunun bozulmaması adına yönetmen yardımcısı Türker İnanoğlu'na rejisörlük teklifinde bulunuldu ve o an itibarıyla İnanoğlu için uzun bir yolculuk rotası Tanrı tarafından çizilmiş oldu.

İnanoğlu kısa sürede birçok film çekti. Çekilen filmler gişede önemli hasılatlar yaptı... Ve bu başarı İnanoğlu'nu halihazırdaki konumunu korumaktan ziyade ileriye doğru adım atmasına güzel bir vesile oldu.

Türker İnanoğlu tarihler 1960'ı gösterince Erler Film'i kurdu. İsim nereden geliyordu? Türker İnanoğlu'nun kardeşlerinin ismi Berker ve Sezer idi. Dikkat edeceğimiz üzere hepsinin isminin sonu "er" ile bitiyor. Kanaatimce şirketin ismi de bu motivasyonla verildi. Türker Bey'in oğlunun İlker; Berker Bey'in oğlunun isminin ise Sezer olması iddiamı doğruluyor diye düşünüyorum.

Erler Film, Türk sinema tarihinin en uzunlu ömürlü yapım şirketi! Hâlâ üretimlerine devam eden, durmak bilmeyen bir fabrika! Kelebek etkisi denen bir hadise kanaatimce Erler Film'i bugünlere ulaştırdı. Türker İnanoğlu'nun ilk yapımcılık denemesi olan *İçimizdeki Biri* isimli film, şirketin kendini döndürmeye yetse de ikinci film olan *Kalp Yarası* gişede çakılmış olup şirketi batıracak

düzele getirmiştir. Peki, ne oldu da bugün binlerce yapımı Türk izleyicisine sunan Erler Film ayakta kaldı? İnanoğlu'nun yönetmenlik yaptığı filmlerle önemli paralar kazanan sinema işletmecileri toplandı ve batmak üzere olan Türker İnanoğlu'na borç verdi. Bu durum İnanoğlu için hayati bir dönüm noktası oldu. İnanoğlu aldığı paralarla dillere destan *Hancı* filmini çekti ve deyim yerindeyse kapılar pencereler kırıldı...

Gırgıriyeler, Kara Muratlar, Yumurcaklar, Tarık Akan'lı Gülşen Bubikoğlu'lu romantik filmler hep Erler Film mutfağından çıktı. Türk sineması yerelde ve dünyada altın çağlarını Erler Film'in üretken olduğu yıllarda yakaladı. İtalya ve İran ile ortak yapımlar, Türk sinemasının ülkemiz sınırlarını aşmasına vesile oldu. Bunda şüphesiz İnanoğlu'nun kuvvetli vizyonu vardı.

Türker İnanoğlu sadece yönetmenlik ve yapımcılık yapmadı. İnanoğlu'nun bir de sinema işletmeciliği yanı bulunmaktaydı. Yumurcak, Saray, Hakan, Kent ve Tarihî Atlas Sineması, İnanoğlu'nun işlettiği sinemalardı. Bugün Beyoğlu'nda film döndüren tek tarihî sinema: Atlas... Sebebi belli değil mi?

Zaman ilerledi, sinema buhrana girmeye başladı fakat Bay Sinema yine yerinde durmadı! Sinemanın çöküşünü sezen İnanoğlu, ülkemize "video"yu getirdi. Artık aileler televizyon aracılığıyla filmleri İnanoğlu'nun kurduğu "Ulusal Video" ile evlerinde izleyebilecekti. Öyle de oldu! Bugün Almanya'daki birçok gurbetçi vatandaşımız kurulan video aracılığıyla ülkemizden ruhen uzakta kalmadı.

İnanoğlu yine video ile de durmadı "uydu" sistemini ülkemize soktu. Fark edileceği üzere kapanan sektörlerden sonra pes eden, garantici isimlerden değildi İnanoğlu... Yol açan, yenilikler oluşturan ve garanti olarak galip olan bir tıyneteye sahipti.

Sinemadan sonra İnanoğlu'nu artık televizyonda gördük. *Böyle Mi Olacaktı, Zirvedekiler, İkinci Bahar, Affet Bizi Hocam, Çiçek Taksi, Cennet Mahallesi, Yabancı Damat, Akasya Durağı, Arka Sokaklar* gibi unutulmaz yapımlar hep Erler Film'in mutfağından çıktı. Sadece diziler mi? Türkiye, talk show, güldürü ve şaka programlarıyla Erler Film aracılığıyla tanıştı.

Bitti mi? Bitmedi... Türker İnanoğlu 60'lardan bugüne oluşturduğu görsel hazinenin şuurundaydı. Diğer yapımcılar gibi ne filmlerini TV kanallarına satmıştı ne arşivini koruyamayıp çürütmüştü ne de filmleri miras kavgasına muhatap olmuştu! Zaten onu diğer isimlerden ayıran en önemli faktörlerden biri de bu ileri görüşlülüğüydü. Önce film ve dizi restorasyonu için makineler aldı, akabinde filmleri depolayacak bir data sistem kurdu, sonrasında da 2014 yılında açmış olduğu YouTube kanalına peyderpey, kendi stüdyolarında hazırlanmış olduğu HD formatla, filmlerini yüklemeye başlattı. Bu vizyon sayesinde birçok unutulmaz yapım –tamamı henüz yüklenemese de- tertemiz haliyle tüm dünyaya sunulmuş oldu.

Şimdi gelelim Türker Bey'in konuşulması gereken manevi hasletlerine... Yaşlandıkça değeri bilinmeyen Yeşilçam oyuncularını yalnız bırakmayan, İnanoğlu idi. Zeki Alasya, Kayhan Yıldızoğlu, Erol Günaydın, Müjdat Gezen, Ayten Erman, Efkân Efkân gibi isimler ölümüne kadar hep onun dizilerinde yer aldı. Necla Fide, Hâdi Çaman, İlhan Daner, Tarık Tarcan, İlyas Salman, Hakkı Kıvanç gibi isimler TV'ye hep onun yapımlarında çıktı. 50 kişiyi geçmeyen Yeşilçamlıların cenaze törenlerinde İnanoğlu hep objektiflerdeydi. Bugün cenaze töreninde yer alan vefalı ünlüler İnanoğlu'na boşuna baba demiyorlardı...

Türker İnanoğlu tüm bunları yaparken ölüm denen hayat gerçeğinin de ziyadesiyle farkındaydı. TÜRVAK isimli vakfı işte bu ulvi düşünceyle kurdu. Önce hukukçulara ve maliyecilere danıştı.

“Ölümsüz olmak için vakıf kurmak gerek.” düsturuyla Türker İnanoğlu Vakfı'nı kurdu ve imzasını taşıyan tüm yapımlarını bu vakfa devretti.

TÜRVAK neler yaptı? TÜRVAK, öncelikle müthiş bir sinema müzesi kurdu. İstanbul Üniversitesi'nde okurken üç kez ziyaret ettiğim müze o zamanlar İstiklal Caddesi'nde, Galatasaray Lisesi'nin yanındaydı. Müzede, eski filmlerde kullanılan tarihî kameralar, orijinal film senaryoları, oyuncuların filmlerde giydiği elbiselerle giydirilmiş balmumu heykelleri gibi inanılmaz eserler mevcut. Şu an müze Kavacık'ta. Bence Beyoğlu'nda kalsa daha iyiydi...

TÜRVAK; Sinema-TV Okulu, Türker İnanoğlu İlkokulu ve Karabük Üniversitesi Türker İnanoğlu İletişim Fakültesi'ni inşa etti. Bahse konu okullarda binlerce öğrenci yetişti.

TÜRVAK bünyesinde birçok sinema kitabı çıkardı, *CineTele* isimli sinema dergisini aksatmadan matbu olarak yayımladı. *Acısıyla Tatlısıyla Yeşilçam Anıları* ve *Perdeden Beyaz Cama* isimli iki kitap, yaşayan tarih Türker İnanoğlu'nun sinema meraklılarına son armağanı oldu. İnanoğlu'nun gözündeki sarı nokta hastalığından dolayı Serpil Akıllıoğlu'na sözlü anlatımlarda bulunarak derlettiği bu iki kitabı tüm Yeşilçamseverlere şiddetle tavsiye ederim.

Şimdi sorarım size: Ölümsüzlüğü en çok hak edenlerden birisi Türker İnanoğlu değil mi? Bence öyle...

** Bu yazıya şu şekilde atıf verebilirsiniz:

Cemal Berktaş, "Sinemaya Adanmış Bir Ömür: Türker İnanoğlu"

<https://www.fikirtepedi.com/kultur-sanat/sinemaya-adanmis-bir-omur-turker-inanoglu/> (Yayın Tarihi: 21 Nisan 2024).